

Na Petříně, tam to žije!

Petřín není jen oázou klidu a místem odpočinku pro obyvatele a návštěvníky Prahy, ale i domovem pro spoustu živočichů – od nejmenších druhů bezobratlých až po větší ptáky a savce. V následujícím textu bychom vás chtěli seznámit s nejzajímavějšími z nich, s kterými se při procházkách po Petříně můžete potkat.

Z hmyzí říše je určitě nejnápadnějším náš největší brouk a hmyzí symbol Petřína, **roháč obecný**. S tímto broučím obrem se můžete na Petříně setkat za teplých letních podvečerů v červnu a červenci. Kvůli jeho výskytu je Petřín dokonce zařazen mezi tzv. evropsky významné lokality! Pokud budete mít štěstí, můžete na Petříně natrefit i na další velké brouky, např. **roháčka kozlíka**, **tesaříka pilunu** nebo některého z větších druhů **střevlíků**. Opravdovými broučimi klenoty jsou poměrně hojní **zlatohlávci**. V Kinského zahradě byl před několika lety zjištěn dokonce i **krasec třešňový**, skutečný létající drahokam. Žije zde i několik druhů denních motýlů. Kromě běžnějších bělásků můžete od jara do konce léta pozorovat i oba naše druhy otakárků – **otakárka ovocného a fenyklového**.

Díky několika jezírkám na Petříně žije a rozmnožuje se i **ropucha obecná**. Dospělé ropuchy můžete pozorovat už na přelomu března a dubna, kdy putují zejména do jezírek v Kinského zahradě a pod restaurací Petřínské terasy. Některé z nich v tomto období bohužel končí svůj život pod koly nepozorných cyklistů nebo automobilů. V dubnu pak v jezírkách desítky ropuch kladou vajíčka v dlouhých řetězcích. Z nich se líhnou pulci, kteří se v červnu přeměňují v malé žabky opouštějící vodu. Většinu života tedy ropuchy prožívají na suchu – ve vodě se zdržují jen jako pulci a v dospělosti pak pouze v období rozmnožování. V lesnatých částech Petřína je možné potkat i beznohou ještěrku, **slepýše křehkého**.

Především na jaře a začátkem léta kypí Petřín ptačím životem a zpěvem. Zjištěno zde bylo téměř 80 druhů ptáků, z nichž zhruba polovina i hnízdí. Díky zalesněnému vrcholu a svahům se zde můžeme setkat i s ptáky vázanými na lesní prostředí. V Lobkovické zahradě pravidelně jeden z našich větších druhů sov, **puštit obecný**. Jeho houkání můžeme slyšet celoročně, nejčastěji však od prosince do dubna. Dalšími obyvateli stromového patra jsou šplhavci. Velice hojný je **strakapoud velký** a vzácněji se vyskytuje i jeho menší příbuzný, **strakapoud prostřední**. Typickým a nejlépe pozorovatelným šplhavcem, bez nadsázky ptačím symbolem Petřína, je **žluna zelená**. Na rozdíl od svých příbuzných se často pohybuje i na zemi – poskakuje po trávnicích, kde hledá mravence a larvy brouků. V zimě se vzácně můžeme setkat i s naším nejmenším a největším šplhavcem. **Strakapoud malý** je jen velikosti vrabce, naopak velký **datel černý**, zalétající sem zřejmě z Prokopského údolí, je největším evropským šplhavcem velikosti kavky. Větším ptačím druhem, který osídlil Prahu včetně Petřína v průběhu posledních 30 let je původně lesní druh, **holub hřivnáč**. Dnes běžně hnízdí po celém Petříně, stejně jako jeho menší příbuzná, **hrdlička zahradní**. V letech úrody žaludů lze před podzimním odletem na svazích Petřína pozorovat hejna až několika stovek hřivnáčů.

Bohaté je společenstvo drobných zpěvných ptáků. Celoročně se můžeme setkat s několika druhy sýkor. Nejhojnějšími jsou **sýkora koňadra** a **sýkora modřinka**, vzácněji hnízdí i **sýkora babka**. Na podzim a v zimě lze pozorovat i **sýkoru uhelníčka**. Hejníka sýkor často doplňují i **mlynaříci dlouhoocasí**, **šoupálci krátkoprstí** i **dlouhoprstí a brhlíci lesní**. Na jaře se Petřín rozezná zpěvem naší nejhojnější pěnice a jednoho z nejlepších ptačích zpěváků, **pěnice černohlavé**. Na jaře 2020 se po mnoha letech v Kinského zahradě objevili i další vynikající zpěváci **slavíci obecní**. Ptačí orchestr

doplňují svým melodickým zpěvem **kosi černí, drozdi zpěvní**, melancholické **červenky a budníčci menší** či hlasití **střízlíci a pěnkavy obecné**. V Lobkovické zahradě se můžeme setkat i se dvěma druhy lejsků lovícími potravu většinou v korunách stromů, **lejskem šedým a lejskem bělokrkým**.

Po celý rok se vyskytuje několik druhů krkavcovitých ptáků. Nápadné jsou zejména **kavky obecné**, které hnízdí v okolní zástavbě a sbírající potravu na travnatých plochách spolu s **havraními polními** z blízké kolonie v Chotkových sadech. Za slunných dnů vynikne nádherné zbarvení, na první pohled černobílé, **straky obecné**. Posledním běžným zástupcem této ptačí skupiny je **sojka obecná** s blankytně modrými pírky v křídlech.

V jarních a letních dnech nad Petřínem loví potravu i další ptačí druhy hnízdící v budovách, jako je **rorýs obecný, vlaštovka obecná a jiříčka obecná**. Za potravou se zalétá i **poštołka obecná**, menší druh sokolovitého dravce hnízdící např. na kostele Panny Marie Vítězné („U Jezulátka“). Trochu smutné je zjištění, že z Petřína (a téměř z celého centra Prahy) v posledních 20 letech úplně vymizel **vrabec domácí**, provázející člověka od nepaměti. Naopak ho v posledních letech nahradil příbuzný **vrabec polní**, hnízdící v dutinách stromů a v budkách (např. v zahradě u Nemocnice pod Petřínem).

Pro mnoho čtenářů bude možná překvapením, že na Petříně se vyskytuje i mnoho volně žijících druhů savců. Nejedná se přitom jen o menší druhy hlodavců, jako je **myšice křovinná, hraboš polní, myš domácí** či všudypřítomný **potkan**, a hmyzožravců jako **krtek obecný a bělozubka šedá**. Při nočních procházkách běžně narazíte na **kunu skalní, zajíce polního** a vzácně dokonce na **lišku obecnou**. Stálými obyvateli Petřína jsou oba druhy našich ježků – **ježek západní a ježek východní**. Běžné jsou i **veverky obecné** a na podzim 2020 byla v Seminářské zahradě pozorována i **lasice kolčava**. Z netopýrů se nejhojněji vyskytují **netopýr večerní a netopýr rezavý**, který vyhledává úkryty v dutinách starých stromů.

Bezkonkurenčně nejzajímavějším savcem a symbolem Petřína je **plch velký**. Tento hlodavec velikosti menší veverky se zde vyskytuje v počtu několika desítek jedinců. Pro svou noční aktivitu a život v korunách stromů není příliš známý. Navíc celých sedm měsíců v roce (říjen-duben) tráví spánkem. Němci mu proto také říkají Siebenschlaefer („sedmispáč“). Spící plch spotřebovává pouze své tukové zásoby a přes zimu nic nežere. Zimu přečkává schoulený do klubíčka a přikrytý dokola ocáskem, většinou v noře v zemi. V létě po probuzení tráví den v hnízdě z listů v dutině stromu či v ptačí budce. V červenci, v období námluv, samci honí samice ve větvích, pohvizdují na ně a agresivně bojují se svými soky. Mláďata, kterých bývá 4-6, se rodí v průběhu srpna. Plši se dožívají až 9 let, což je mezi drobnými savci neobvykle vysoký věk. Hojný výskyt plchů v centru velkoměsta je ojedinělý nejen u nás, ale i v rámci celé střední Evropy. Na Petříně obývají především zalesněnou část v Lobkovické zahradě a vrcholové části kolem Hladové zdi.

Život na Petříně je opravdu velice pestrý a druhové bohatství živočichů si nezadá ani s přírodními lokalitami mimo Prahu. Je opravdu jen na nás, lidech, zda ho zachováme v současné podobě nejen pro sebe, ale i pro další generace.

Autor: Mgr. Jaroslav Cepák Ph.D.

